

Hoe houdt VLEP rekening met duurzaamheidsrisico's in gedragslijnen en beleggingsbeslissingen?

Algemeen

VLEP acht het vanzelfsprekend om verantwoordelijkheid te nemen voor de gevolgen van haar beleggingen. Beleggen op een maatschappelijk verantwoorde wijze ziet VLEP dan ook als belangrijk onderdeel van haar toegewezen taak als kapitaalverstrekker. Het begrijpen van de invloed van onze beleggingen op de maatschappij is daarbij niet alleen van belang, maar ook de invloed van de maatschappij en wereld op onze beleggingen. Dit begint bij het goed begrijpen aan welke risico's onze beleggingen blootstaan. Daarnaast vinden wij het belangrijk onze deelnemers hierover te informeren. Nationale en internationale wetgeving vraagt dit ook van ons. Meer specifiek, gaat het hierbij om twee verordeningen: de zogeheten Informatieverschaffingsverordening (SFDR) en de EU Taxonomieverordening.

Wat betekenen deze verordeningen voor VLEP?

Pensioenfondsen stellen voor hun beleggingen een procedure op, om te komen tot de juiste besluiten. De SFDR bepaalt dat pensioenfondsen informatie moeten verstrekken over:

1. Hoe de relevante duurzaamheidsrisico's voor het fonds worden meegenomen in deze procedures.
2. Op een tweede niveau vraagt de SFDR inzicht te geven in hoe duurzaamheidsrisico's worden meegenomen in de beleggingsbeslissingen voor de pensioenregeling.

Duurzaamheidsrisico's zien wij als de risico's op het gebied van duurzaamheid in relatie tot onze beleggingsactiviteiten. Het pensioenfonds maakt geen onderscheid in hoe zij duurzaamheidsrisico's op deze twee niveaus meeneemt. Onderstaande toelichting geldt dus voor beide niveaus. Hieronder leest u wat deze duurzaamheidsrisico's zijn en hoe VLEP hiermee omgaat.

Wat zijn duurzaamheidsrisico's?

Beleggen kent risico's. Aandelenkoersen en de rente kunnen stijgen of dalen. Dit kan onder andere veroorzaakt worden door duurzaamheidsrisico's. Duurzaamheidsrisico's zijn gebeurtenissen of omstandigheden op *ecologisch*, *sociaal* of *governance* (ESG) gebied die een negatief effect op de waarde van een belegging kunnen veroorzaken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan klimaatverandering en vervuiling (ecologisch gebied), mensenrechtenschendingen en arbeidsomstandigheden (sociaal gebied) en beloningskwesties en corruptie (governance gebied).

Dit soort risico's kunnen de waarde van beleggingen negatief beïnvloeden, vooral ook op de lange termijn. In ons beleggingsbeleid houden we daarom bewust rekening met duurzaamheidsrisico's. Denk bijvoorbeeld aan beleggen in CO2-intensieve sectoren. Door het risico van klimaatverandering kunnen bedrijven met activiteiten in deze sectoren in waarde dalen. Maar denk ook aan investeren in een bedrijven die geen goede arbeidsomstandigheden of leefbare lonen waarborgen. Dit kan een negatieve impact hebben op de kredietwaardigheid of het investeringsklimaat, omdat deze dan ter discussie gesteld kunnen worden.

Wat betekent dit voor u?

VLEP houdt bewust rekening met negatieve milieutechnische en sociale impact van ondernemingen op de aarde in haar beleid. Niet alleen vanwege (internationale)regelgeving, maar ook omdat dit voor u als deelnemer of gepensioneerde van belang is. Als de waarde van beleggingen daalt, verslechtert de financiële positie van ons pensioenfonds en kan de dekkingsgraad dalen. Dit kan leiden tot het niet verlenen van indexatie, het verhogen van de premie of het verlagen van de pensioenen. Gebeurtenissen op ecologisch of sociaal gebied kunnen dus (negatieve) gevolgen hebben voor uw pensioen. We willen dit uiteraard voorkomen.

Hieronder lichten wij de voor ons belangrijkste duurzaamheidsrisico's toe en de mogelijk negatieve effecten hiervan op het financiële rendement.

pensioenfonds **VLEP**

- 1) **Ecologisch:** Het gebruik van fossiele energie wordt alsnog meer vervangen door het gebruik van duurzame energiebronnen. Investeren in bedrijven die veel fossiele energie verbruiken en veel CO2 uitstoten en die niet (tijdig) overgaan op alternatieve bronnen, kan risicovol zijn. Dit schaalt het pensioenfonds onder de noemer van transitierisico's. Maar bedrijven kunnen ook op een andere manier te maken krijgen met klimaatverandering, zoals extreme droogte, een tekort aan grondstoffen of stijging van de zeespiegel. Dit zijn fysieke klimaatrisico's. Bedrijven die hier aan zijn blootgesteld kunnen wellicht gedurende een bepaalde tijd buiten bedrijf raken of moeten zelfs hun productie staken. Dit heeft mogelijk een negatieve impact op de financiële rendementen van de beleggingen in deze bedrijven.
- 2) **Sociaal:** Bedrijven kunnen ook te maken krijgen met sociale risico's. Het pensioenfonds acht dat wanneer bedrijven en overheden niet goed omgaan met sociale duurzaamheidsrisico's, er bij bedrijven kans wordt gelopen op reputatieschade, ontevreden klanten en medewerkers, en bij overheden op beperkte economische groei in een land. Dit kan een negatieve impact hebben op aandelenkoersen en kredietwaardigheid, en daarmee op de financiële rendementen van deze beleggingen. Sociale risico's bij bedrijven zijn bijvoorbeeld klachten over slechte arbeidsomstandigheden bij een bedrijf, kinderarbeid, uitbuiting van lonen, onveilige of niet-duurzame producten.

VLEP focust zich in haar MVB-beleid met name op de bovenstaande risico's aangezien deze nadrukkelijk vanuit eigen overtuigingen en overwegingen en vanuit de deelnemers als belangrijk worden geacht. Daarnaast is het pensioenfonds van mening dat ESG-scores, waarin bovenstaande risico's in samenhang met ook governance-overwegingen worden meegenomen, een goede richtlijn zijn voor het beoordelen van risico-rendementskarakteristieken en duurzaamheidsrisico's in de beleggingsprocedure.

Wat betekent dit voor VLEP?

Het nauwkeurig inschatten van de impact van de duurzaamheidsrisico's op het verwacht rendement van onze beleggingen, is in de praktijk lastig uitvoerbaar. Daarom maken wij de volgende inschatting. Naar onze inschatting kunnen bedrijven die een verhoogd risico laten zien op ESG-kenmerken, een significante negatieve impact op het rendement hebben. Daarom moeten ze bij voorkeur gemeden worden. Scores waarin een combinatie van ESG-kenmerken met de hierboven beschreven duurzaamheidsrisico's worden meegenomen, intensiteit van CO2 uitstoot en geven ons hier inzicht in.

Hieronder lichten wij toe welke methodieken en instrumenten wij gebruiken om ESG-kenmerken die duurzaamheidsrisico's inzichtelijk maken, mee te nemen in onze beleggingsbeslissingen. Met als doel deze risico's te beperken.

Om verantwoord ESG-beleid te maken en duurzaamheidsrisico's te beperken hebben we allereerst voldoende en juiste data nodig. Dit is beschikbaar via onze vermogensbeheerders. Vervolgens kunnen we verschillende instrumenten inzetten om duurzaamheidsrisico's te beperken. Zo nemen we de volgende stappen om ESG-risico's zo veel als mogelijk te beperken:

- 1) Bij de vaststelling van het beleggingsplan wordt de blootstelling aan duurzaamheidsrisico's middels het inzichtelijk maken van de ESG-impact de voorgestelde wijzigingen meegenomen.
- 2) Bij de keuze voor een benchmark wordt de score meegenomen in de besluitvorming.
- 3) Bij het inrichten van een mandaat wordt expliciet de ESG-score meegenomen.
- 4) Bij de selectie van een vermogensbeheerder wordt de ESG-impact meegewogen.
- 5) Bij de monitoring van de beleggingsportefeuille wordt naast rendement en risico gekeken naar de ESG-ontwikkeling.
- 6) Bij de monitoring van de vermogensbeheerders wordt de ESG-ontwikkeling meegenomen.

In ons MVB-beleid op de website vindt u meer over hoe dit tot uiting komt in de verschillende categorieën waarin wordt belegd. Wanneer er een verhoogde mate van blootstelling aan ESG-risico is gaan we met voorkeur over tot uitsluiting. Dit betekent dat we niet meer in een bepaald bedrijf of land investeren wat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen en verdragen. Lage ESG-scores, Schending van de UN Global Compact Principles, sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie, GRESB

pensioenfonds **VLEP**

scores (voor vastgoed beleggingen) en ALM stress scenario's voor klimaatrisico's zijn belangrijke graadmeters hiervoor.

Ook zorgt het pensioenfonds dat er uitvoering wordt gegeven aan een passend stem- en engagementbeleid om zodoende risico's te mitigeren. Het pensioenfonds heeft de uitoefening van het stem- en engagementbeleid uitbesteed aan een hierin gespecialiseerde vermogensbeheerder. Zo kan worden samengewerkt met andere beleggers en kan een grotere invloed worden uitgeoefend. Zij gaan namens het pensioenfonds in gesprek met bedrijven en laten daarmee ook onze stem horen op aandeelhoudersvergaderingen. Duurzaamheidsrisico's dienen hierbij onderdeel te zijn de strategie. Wanneer engagement en/of stemmen niet tot gewenste gedragsverandering leidt, gaat pensioenfonds VLEP met de beheerders in overleg om over te gaan tot uitsluiting om zo het risico te mitigeren.

Op totaal niveau acht VLEP dat de verwachte effecten op rendement voor de korte tot middellange termijn minimaal zijn. Juist door de toepassing van deze voorzorgsmaatregelen. Het beoordelen van de verwachte effecten van duurzaamheidsrisico's op het rendement voor de langere termijn acht het pensioenfonds zeer moeilijk in te schatten. Juist door de onvoorspelbare karakteristieken van deze risico's.

Het MVB-beleid van VLEP is doorlopend in ontwikkeling.